

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ISSN 2413-3329

ISSN 2520-6788

НАУКОВИЙ ВІСНИК

МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»

Збірник наукових праць

Випуск 2 (8)' 2018

МУКАЧЕВО

2018

**Науковий вісник Мукачівського
державного університету
Серія «Педагогіка та психологія»
Випуск 2 (8) 2018**

Головний редактор

Товканець Ганна Василівна – д. пед. н.,
професор (Україна)

Заступник головного редактора

Теличко Наталія Вікторівна – д. пед. н.,
доцент (Україна)

Відповідальний секретар

Лалак Наталія Володимирівна – к. пед. н.,
доцент (Україна)

Редакційна колегія:

Щербан Тетяна Дмитрівна – д. психол. н.,
професор (Україна)

Максименко Сергій Дмитрович – д. психол. н.,
професор, академік НАПН України (Україна)

Ничкало Нелля Григорівна – д. пед. н., професор,
академік НАПН України (Україна)

Староста Володимир Іванович – д. пед. н.,
професор (Україна)

Карандашев Юрій Миколайович – д. психол. н.,
професор (Республіка Польща)

Оросова Рената – доктор філософії (Словацька
Республіка)

Саболич Єва – доктор філософії у галузі загальної
педагогіки та історії педагогіки, професор
(Угорщина)

Сенько Тетяна Володимирівна – д. психол. н.,
професор (Республіка Польща)

Попович Наталія Михайлівна – д. пед. н., доцент
(Україна)

Фізеши Октавія Йосипівна – д. пед. н., професор
(Україна)

Березовська Лариса Іванівна – к. психол. н.
(Україна)

Качур Мирослава Михайлівна – к. пед. н.,
доцент (Україна)

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент
(Україна)

Корнієнко Інокентій Олексійович –
д. психол. н., доцент (Україна)

Лавренова Марія Василівна – к. пед. н., доцент
(Україна)

Липчанко-Ковачик Оксана Василівна – к. пед. н.
(Україна)

Пинзенік Олена Мафтеївна – к. пед. н., доцент
(Україна)

Фенцик Оксана Миколаївна – к. пед. н., доцент
(Україна)

*Матеріали друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за викладений матеріал несуть
автори статей.*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації

Серія: КВ №22663-12563ПР від 15.03.2017 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Серія: ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Збірник наукових праць включено
до переліку фахових видань України
з педагогічних наук

(Наказ МОН України № 5015
від 16 травня 2016 р.)

Збірник представлено

у таких наукометричних базах даних:

Російський індекс наукового цитування (Росія);
Research Bib (Японія), Index Copernicus (Польща),

Cite Factor, Infobase Index (Індія),

Genamics Journal Seek, Academic Keys (США),

ACNP Catalogue (Італія)

Засновник і видавець:

Мукачівський державний університет
Україна, 89600, Закарпатська область,

м. Мукачеве, вул. Ужгородська, 26

тел. (03131) 2-11-09, факс (03131) 2-11-09

e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних
наук, професор.

Гошовський Ярослав Олександрович –
доктор психологічних наук, професор.

*Рекомендовано до друку та поширення через
мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського
державного університету
(протокол № 4 від 22.11.2018 р.)*

**Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія»**

- збірник наукових праць, який структурований за
наступними напрямками: педагогічна теорія та
історія педагогіки; професіоналізація та
диверсифікація вищої школи; розвиток
особистості та освітні технології; психолого-
педагогічна комунікація; компаративна педагогіка
і психологія; педагогічна та вікова психологія;
організаційна психологія та психологія праці.

УДК 37:159.9

Науковий вісник Мукачівського державного
університету. Серія «Педагогіка та психологія» :
зб. наук. пр. / Ред. кол. : Товканець Г.В. (гол. ред.)
та ін. – Мукачеве : Вид-во МДУ, 2018. – Випуск
2 (8). – 253 с.

© Мукачівський державний
університет, 2018

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

ISSN 2413-3329
ISSN 2520-6788

SCIENTIFIC BULLETIN

of

Mukachevo State University

Series

«Pedagogy and Psychology»

Collection of scientific articles

Issue 2 (8)' 2018

MUKACHEVO

2018

**Scientific Bulletin of Mukachevo State
University
Series «Pedagogy and Psychology»
Issue 2 (8) 2018**

Editor in Chief:

Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogy, Professor
(Ukraine)

Deputy Editors:

Telychko Nataliya – Doctor of Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Executive Secretary:

Lalak Nataliya – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Editorial Board:

Scherban Tetyana – Doctor of Psychology, Professor
(Ukraine)

Maksymenko Serhiy – Doctor of Psychology,
Professor, Academician of NAPS (Ukraine)

Nychkalo Nellya – Doctor of Pedagogy, Professor,
Academician of NAPS (Ukraine)

Starosta Volodymyr – Doctor of Pedagogy, Professor
(Ukraine)

Karandashev Yuriy – Doctor of Psychology,
Professor (Republic of Poland)

Orosova Renata – Doctor of Philosophy (Slovak
Republic)

Éva Szabolcs – Ph.D. in General Pedagogy and
History of Pedagogy, Professor (Hungary)

Sen'ko Tetyana – Doctor of Psychology, Professor
(Republic of Poland)

Popovych Nataliya – Doctor of Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Fizeshi Oktaviya – Doctor of Pedagogy, Professor
(Ukraine)

Berezovs'ka Larysa – Ph.D. in Psychology, Associate
Professor (Ukraine)

Kachur Myroslava – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Kobal' Vasyl' – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Korniyenko Inokentiy – Doctor of Psychology,
Associate Professor (Ukraine)

Lavrenova Mariya – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Lypchanko-Kovachyk Oksana Vasylivna – Ph.D. in
Pedagogy (Ukraine)

Pynzenyk Olena – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

Fentsyk Oksana – Ph.D. in Pedagogy, Associate
Professor (Ukraine)

*Printed materials are in the original language.
Responsibility for the presented materials rests with the
authors of articles.*

Certificate of the print media state registration
Series KV №22663-12563PR of 15.03.2017
Publishing Subject Certificate
Series' control number 4916 of 06.16.2015
The scientific bulletin was added to the list of
professional publications of Ukraine
in Pedagogical sciences
(Order of MESU of 16.05.2016 №515)

The collection is presented in the
following scientometric databases:
Russian Scientific Citation Index (Russia);
Research Bib (Japan), Index Copernicus (Poland),
CiteFactor, Infobase Index (India), Genamics Journal
Seek, Academic Keys (the USA),
ACNP Catalogue (Italy)

Founder and Publisher:

Mukachevo State University
Ukraine, 89600, Transcarpathian region,
Mukachevo, 26 Uzhhorodska, st.
Tel. (03131) 2-11-09
Fax: (03131) 2-11-0909
e-mail: ppmsu2015@ukr.net

Reviewers:

Khomych Lidia Oleksiivna – Doctor of Pedagogy,
Professor

Hoshovs'kyi Yaroslav Oleksandrovyich – Doctor of
Psychology, Professor

*Recommended for publication by the Academic Board
of Mukachevo State University
(Minutes № 4 of 22.11.2018).*

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series of «Pedagogy and Psychology» - a collection of
scientific articles, structured by the following areas:
pedagogical theory and history of pedagogy;
professionalization and diversification of higher
education; personal development and educational
technology; psychological and pedagogical
communication; comparative pedagogy and psychology;
pedagogical and developmental psychology;
organizational psychology and labor psychology.

UDC 37:159.9

Scientific Bulletin of Mukachevo State University.
Series «Pedagogy and Psychology»: collection of
scientific articles/ed. board: Tovkanets Hanna (Ed. in
Chief) and others. – Mukachevo: MSU publ., 2018. –
Issue 2 (8). – 253 p.

© Mukachevo State
University, 2018

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Бочарова О. А.

Від полікультурного суспільства до міжкультурної освіти 17

Зябловська Д. Є.

Змістові орієнтири європейської освіти на початку ХХІ століття..... 21

Лук'янова Л. Б.

Аналіз освітніх потреб сучасного вчителя у контексті професійного і особистісного розвитку..... 24

Ленд'єл-Сяркевич А. А., Пуйова В. І., Сенина О. А.

Педагогічні традиції хореографічного мистецтва: історичний контекст 30

Молнар Т. І., Микуланинець А. В.

Компетентнісний підхід як напрям удосконалення вищої педагогічної освіти..... 33

Товканець Г. В.

Університетська освіта в контексті сталого розвитку..... 36

Товканець О. С.

Концепція лідерства в освітньому менеджменті..... 39

Фізеші О. Й.

Архівні джерела про діяльність початкових шкіл Закарпаття другої половини ХІХ – першої половини ХХ століття..... 43

Човрій С. Ю.

Організаційно-педагогічні передумови становлення педагогічної освіти Закарпаття наприкінці ХVІІІ–у першій половині ХІХ століття..... 46

Яров Т. К.

Партнерство школи і сім'ї як проблема педагогічної науки..... 49

Hnatyk Katalin

Historical aspects of Hungarian as foreign language teaching..... 52

Lizák Pavol

Perspectives of textile education in educational system in Slovak Republic..... 55

Orosová Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr

Úroveň odborně-predmetových kompetencií budoucích učitel'ov optikou cvičného učitel'a..... 59

Petrasová Alica

Spôsobilosť kriticky myslieť ako determinant transformácie systému výchovy a vzdelávania..... 64

Szabolcs Éva

Az újrafelfedezett prohászka lajos..... 67

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Бопко І. З., Алмашій І. І.

Формування екологічної свідомості студентської молоді гуманітарних спеціальностей..... 71

Брижак Н. Ю., Островська Н. Д., Богданюк О. Д.

Методологічні засади особистісно орієнтованого навчання студентів закладів вищої освіти..... 73

Варга Л. І.

Особливості методичних засад формування соціокультурної компетенції у майбутніх вчителів іноземних мов на середньому ступені навчання..... 76

Гавришко С. Г., Маріонда І. І., Мороз Ф. В.

Проблеми готовності майбутніх вчителів до формування здорового способу життя молодших школярів..... 80

Гаснюк В. В.

Методична культура майбутнього викладача вокалу: теоретичний аспект..... 83

Добош О. М.

Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійного саморозвитку..... 86

Кас'яненко О. М.

Педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти до професійної діяльності в умовах інклюзії..... 90

Кертис Н. В., Фізер Е. К.

Міжпредметна інтеграція у процесі підготовки фахівців дошкільної освіти..... 93

Кобаль В. І., Томашевська М. О.

Дидактичний потенціал застосування інформаційних технологій в управлінні якістю освіти на основі педагогічної діагностики освітніх результатів..... 96

Козарь О. П., Іванчо Т. Р., Майборода І. Е.

Вплив українського національного костюма на формування громадянської ідентичності особистості студента в процесі фахової підготовки дизайнерів-модельєрів..... 99

Ксенофонов С. С.

Формування культури здоров'я майбутніх фахівців як педагогічна проблема..... 102

Лужанська Т. Ю., Товканець Г. В., Чубірка Г. І.

Актуальні аспекти професійної підготовки фахівців сфери туризму..... 104

Поліщук В. А.

До питання сутнісної характеристики професійної мобільності фахівця..... 108

Попович Н. М., Біличко М. С., Бегун-Трачук Л. О.

Функціональна характеристика професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва..... 111

Пришляк О. Ю.

Компетентнісний підхід до полікультурної підготовки фахівців соціальної сфери..... 113

Серман Л. І.

Аналіз рівня сформованості професійного іміджу у майбутніх учителів іноземних мов (ціннісно-мотиваційний критерій)..... 117

Суколова М. А.

Особливості формування фахового іміджу викладача вокалу в сучасних умовах..... 120

Хома О. М.

Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до навчання української мови: теоретичні засади 122

Чекан О. І., Барна Х. В., Любченко І. І.

Види та способи використання інноваційних технологій в умовах модернізації навчального процесу ВНЗ..... 126

Черепаня Н. І., Русин Н. М.

Формування готовності майбутніх вихователів до самоосвітньої діяльності.... 128

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Барна Х. В., Іванова В. В., Кас'яненко О. М.

Художньо-мовленнєва діяльність у системі корекційної роботи з подолання мовленнєвих порушень..... 132

Ільтьо Г. Ф.

Вплив політичної освіти на формування професійної компетентності і політичного світогляду майбутнього фахівця..... 134

Качур М. М., Куцин Е. К.

Теоретичні основи арт-терапевтичної компетентності вчителя музичного мистецтва..... 136

Кузьма-Качур М. І., Горват М. В.

Використання технології критичного мислення у процесі формування природничої компетентності молодших школярів..... 140

Лавренова М. В.

Шляхи використання коміксів в освітньому процесі..... 143

Лалак Н. В., Чекан К. В.

Особливості функціонування закладів загальної середньої освіти на засадах інклюзії..... 146

Матвійчук С. С.

Формування художньо-конструктивного мислення учнів на уроках трудового навчання шляхом опанування техніками декорування народного одягу..... 150

Мочан Т. М., Янчишина С. Ф.	
Особливості професійної самореалізації вчителя початкової школи.....	152
Силадій В. В.	
Застосування навчальних стратегій на уроках іноземної мови в угорськомовних школах Закарпаття.....	154
Тягун В. М.	
Елементи STEM-освіти на уроках трудового навчання в початкових класах як засіб підвищення якості навчання.....	158
Фенчак Л. М., Василюк М. І., Майборода І. Е.	
Активні здоров'язберігаючі технології навчання на уроках освітньої галузі «Мистецтво».....	163
Фодор К. Й.	
Використання інформаційних технологій у процесі викладання англійської мови у середній загальноосвітній школі.....	167
Чуприна О. В.	
Методи розвитку зв'язного мовлення на уроках української мови в початковій школі.....	170
Bernátová Renáta	
Digitálne technológie – podpora výchovy k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku.....	173
Kušnírová Veronika, Švábová Božena	
Creative teacher in an inclusive school tvorivý učiteľ v inkluzívnej škole.....	176
Lypchanko-Kovachyk Oksana	
Methodological principles of preparation to external independent evaluation in foreign language.....	180
Şevciuc Maia, Dandara Otilia	
Role of alternative training strategies in superior school.....	182

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ

Голубовська І. В., Підгурська В. Ю.	
Практичні аспекти формування культури мовлення майбутніх учителів початкових класів.....	186
Лупак Н. М.	
Комунікативна компетентність майбутніх учителів мистецьких спеціальностей як предмет наукового дослідження.....	188
Магдич Т. П.	
Есе як лінгводидактичний метод формування ключових компетентностей учнів 10–11-х класів на уроках української мови.....	191
Моргун А. В.	
Формирование социально-коммуникативной компетенции в процессе социализации личности студента.....	193

Прокопович Л. С., Курило О. Й.

Психолого-педагогічні та функціонально-стилістичні особливості фразеологічних одиниць казкових повістей Всеволода Нестайка..... 196

Фенцик О. М.

Формування професійної компетентності майбутнього керівника закладу загальної середньої освіти: комунікативний аспект..... 200

Hertsovska Nataliia, Vozniak Khrystyna

Representation of emotions in the context of modern communication..... 203

Rozman I. I., Movchan K. M.

Biographical method for solving specific tasks of scientific and biographic research..... 205

Rusňák Radoslav

Bolesť a smrť v minimalistických textoch literatúry pre deti v slovenskom preklade..... 207

Telychko N. V.

Goals and techniques for teaching speaking..... 211

КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Бистрова Б. В.

Підготовка фахівців з кібербезпеки: досвід США та України..... 214

Бокша Н. І.

Навчально-наукові лабораторії у підготовці фахівців галузі легкої промисловості в технічних університетах Чехії та Словаччини..... 216

Лабош К. Я.

Залучення дітей ромського населення до освітнього процесу: досвід Словаччини..... 220

Мартин О. М.

Професійна педагогічна освіта в європейських країнах як об'єкт педагогічних досліджень..... 222

Тетерюк-Кінч Ю. С.

Фахова підготовка майбутніх викладачів гри на фортепіано у Словацькій Республіці..... 225

Feltsan Inna

Development of swedish state policy in adult education..... 229

Jadcak Katarzyna

Doskonalenie zawodowe i samokształcenie w edukacji zawodowej w Polsce oraz w Niemczech (z doświadczeń własnych)..... 232

Janicka-Panek Teresa

Kompetencje kluczowe określone przez unię europejską a ich uwzględnienie w klasach I-III szkoły podstawowej w Polsce..... 236

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Нелін Є. В.

Становлення психоаналітичної педагогіки у контексті метапсихології З. Фрейда (ч. 1)..... 241

Щербан Т. Д.

Психологічні особливості впливу самооцінки на навчально-професійну діяльність..... 244

ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Барчі Б. В., Барчій М. С.

Емоційна культура як складова професійної підготовки майбутніх педагогів..... 247

Іванова В. В.

Сучасний стан проблеми психолого-педагогічного супроводу соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку..... 249

«Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» № 2 (8) 2018 містить статті за матеріалами доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта та формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції» (25-26 жовтня 2018 року, м. Мукачево).

CONTENTS

EDUCATIONAL THEORY AND HISTORY OF PEDAGOGICS

Bocharova O. A.	
From multicultural society to intercultural education.....	17
Ziablovska D.Ye.	
Essential guidelines of European education at the beginning of the 21st century.....	21
Lukianova L. B.	
Analysis of educational needs of a modern teacher in the context of professional and personal development.....	24
Lend'el –Syarkevych A. A., Puyova V. I., Senyna O. A.	
Pedagogical traditions of choreographic art: historical context	30
Molnar T. I., Mykulanynets A. V.	
Competence approach as a direction of improvement of higher pedagogical education.....	33
Tovkanets H. V.	
University education in the context of stable development	36
Tovkanets O. S.	
Leadership concept in educational management.....	39
Fizeshi O. Y.	
Archival sources about the activity of the primary schools of Transcarpathia of the second half of the XIX and first half of the XX century.....	43
Chovriy Sofiya	
Organisational and Pedagogical Prerequisites for the Development of Pedagogical Education in Transcarpathia in Late XVIII – First Half of XIX Century.....	46
Yarov T. K.	
Partnership of school and family as a problem of pedagogical science.....	49
Hnatik K. B.	
Historical aspects of Hungarian as foreign language teaching.....	52
Lizák Pavol	
Perspectives of textile education in educational system in Slovak Republic.....	55
Orosova Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr	
Úroveň odborných kompetencií budúcich učiteľov optikou cvičného učiteľa.....	59
Petrasová Alica	
Spôsobilosť kriticky myslieť ako determinant transformácie systému výchovy a vzdelávania.....	64
Szabolcs Éva	
The rediscovered Prohászka Lajos.....	67

PROFESSIONALIZATION AND DIVERSIFICATION OF HIGHER EDUCATION

Bopko I. Z., Almashiy I. I.

Formation of ecological consciousness of student youth of humanitarian specialties..... 71

Bryzhak N. Yu., Ostrovskaya N. D., Bogdanyuk O. D.

Methodological foundations of personally oriented study of students of institutions of higher education..... 73

Varga L. I.

Features of methodical principles of formation of socio-cultural competence of future teachers of foreign languages at the secondary level of education..... 76

Gavryshko S. G., Marionda I. I., Moroz F. V.

Problems of the readiness of future teachers to form a healthy lifestyle of junior pupils..... 80

Hasniuk V. V.

Methodological culture of future vocal teacher: theoretical aspect..... 83

Dobosh O. M.

Preparation of future teachers of pre-school educational institutions to professional self-development..... 86

Kasianenko O. M.

Pedagogical conditions of readiness formation of future specialists of pre-school establishments to professional activity in terms of inclusion..... 90

Kertys N. V., Fizer E. K.

Interdisciplinary integration in the process of preparation of specialists of pre-school education..... 93

Kobal V. I., Tomashevskaya M. O.

Didactic potential of application of information technologies in the management of education quality on the basis of pedagogical diagnostics of educational results..... 96

Kozar O. P., Ivancho T. R., Mayboroda I. E.,

Influence of Ukrainian national costume on the formation of a student's civic identity in the process of professional training of designers..... 99

Ksenofontov S. S.

Formation of the health culture of future specialists as a pedagogical problem..... 102

Luzhanska T. Y., Tovkanets H. V., Chubirka H. I.

Actual aspects of professional training of specialists in the sphere of tourism..... 104

Polishchuk V. A.

To the problem of the essential characteristics of professional mobility of a specialist..... 108

Popovych N. M., Bilychko M. S., Behun-Trachuk L. O.

Functional characteristics of professional and personal experience of specialist in musical art..... 111

Pryshlyak O. Y.

Competence approach to multicultural training of specialists in the social sphere..... 113

Serman L. I.

Analysis of the level of formation of a professional image of future teachers of foreign languages (value and motivation criterion)..... 117

Sukholova M. A.

Peculiarities of formation of a professional image of vocal teacher in modern conditions..... 120

Khoma O. M.

Training of the future teacher of elementary school for the teaching of the Ukrainian language: theoretical basis..... 122

Chekan O. I., Barna Kh. V., Lyubchenko I. I.

Types and methods of using innovative technologies in terms of modernization of educational process of higher educational establishment..... 126

Cherepanya N. I., Rusyn N. M.

Formation of readiness of future teachers to self-education activity..... 128

EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AND PERSONALITY DEVELOPMENT

Barna Kh. V., Ivanova V. V., Kasianenko O. M.

Artistic and speech activity in the system of correctional work in overcoming speech disorders..... 132

Il'tio G. F.

Influence of political education on the formation of professional competence and political outlook of the future specialist..... 134

Kachur M. M., Kutsyn E. K.

Theoretical principles of art-therapeutic competence of a teacher of musical art... 136

Kuzma-Kachur M. I., Horvat M. V.

Using the technology of critical thinking in the process of forming the natural competence of junior pupils..... 140

Lavrenova M. V.

Ways of using comics in the educational process..... 143

Lalak N. V., Chekan K. V.

Peculiarities of functioning of institutions of general secondary education on the basis of inclusion..... 146

Matviychuk S. S.

Formation of artistic and constructive thinking of students at the lessons of labor education by mastering techniques of decorating folk costumes..... 150

Mochan T. M., Yanchyshyna S. F.	
Features of professional self-actualization of elementary school teacher.....	152
Syladiy V. V.	
Application of educational strategies at the lessons of a foreign language in the Hungarian-language schools of Transcarpathia.....	154
Tyahur V. M.	
Elements of STEM-education at the lessons of labor training in elementary school as a means of improving the quality of education.....	158
Fennchak L. M., Vasylynka M. I., Mayboroda I. O.	
Active health-saving educational technologies at the lessons of „art“ sphere.....	163
Fodor K. Y.	
The use of information technology in the process of teaching English in a secondary school.....	167
Chuprina O. V...	
Methods of coherent speech development on the lessons of Ukrainian language in elementary school.....	170
Bernátová Renáta	
Digitálne technológie – podpora výchovy k zdraviu rómskych žiakov mladšieho školského veku.....	173
Kušnířová Veronika, Shvábová Božhena	
Creative teacher in an inclusive school	176
Lypchanko-Kovachyk O.V.	
Methodological principles of preparation to external independent evaluation in foreign language.....	180
Şevciuc Maia, Dandara Otilia	
Role of alternative training strategies in superior school.....	182

PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL COMMUNICATION

Golubovska I. V., Pidhurska V. Yu.	
Practical aspects of the formation of speech culture of future teachers of elementary school.....	186
Lupak N. M.	
Communicative competence of future teachers of art sphere as a subject of scientific research.....	188
Magdych T. P.	
Essay as a lingvodidactic method for the formation of key competencies of pupils of the 10th-11th grades at the Ukrainian language lessons.....	191
Morgun A. V.	
Formation of social and communicative competence in the process of student's personality socialization	193

Prokopovych L. S., Kyrylo O. Y.

Psychologica, pedagogical, functional and stylistic features of phraseological units of fairy-tale novels of Vsevolod Nestayko..... 196

Fentsyk O. M.

Formation of professional competence of the future head of establishment of general secondary education: communicative aspect..... 200

Hertsovska Nataliia, Vozniak Khrystyna

Representation of emotions in the context of modern communication..... 203

Rozman I. I., Movchan K. M.

Biographical method for solving specific tasks of scientific and biographic research..... 205

Rusňák Radoslav

Bolesť a smrť v minimalistických textoch literatúry pre deti v slovenskom preklade..... 207

Telychko N. V.

Goals and techniques for teaching speaking..... 211

COMPARATIVE PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

Bystrova B. V.

Training of cybersecurity professionals: experience of the USA and Ukraine..... 214

Boksha N. I.

Educational and scientific laboratories as a form in the training specialists in the sphere of light industry in the technical universities of the Czech Republic and Slovakia..... 216

Labosh K. Y.

Attraction of children of the Romani dimension to the educational process: Slovakia's experience..... 220

Martyn O. M.

Professional pedagogical education in European countries as an object of pedagogical research..... 222

Tereryuk-Kinch Y. S.

Professional training of future teachers of piano playing in the Slovak Republic... 225

Feltsan Inna

Development of Swedish state policy in adult education..... 229

Jadcza Katarzyna

Doskonalenie zawodowe i samokształcenie w edukacji zawodowej w Polsce oraz w Niemczech (z doświadczeń własnych)..... 232

Janicka-Panek Teresa

Kompetencje kluczowe określone przez unię europejską a ich uwzględnienie w klasach I-III szkoły podstawowej w Polsce..... 236

ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY AND PSYCHOLOGY OF WORK

Nelin Y. V.

The formation of psychoanalytic pedagogy in the context of metaphysiology of Z. Freud (part 1)..... 241

Scherban T. D

Psychological peculiarities of the influence of self-assessment onto educational and professional activity 244

PEDAGOGICAL AND DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

Barchi B. V., Barchiy M. S.

Emotional culture as a component of professional training of future teachers..... 247

Ivanova V. V.

The current state of the problem of psychological and pedagogical support of social and personal development of children of preschool age..... 249

«Scientific Bulletin of Mukachevo state university. Series «Pedagogy and Psychology» № 2 (8) 2018 contains articles on the materials of reports at II International Scientific and Practical Conference «Education and formation of competitiveness of specialists in terms of integration» (October 25-26, 2018 , Mukachevo).

5. Kontseptsiya «Nova shkola. Prostir osvitynikh mozhlyvostey» [Concept "New School. The Space of Educational Abilities "]. [online] Available at: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>.
6. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine "On Education"]. [online] Available at: <http://mon.gov.ua>.
7. Milyayeva, V. Vzyayemodiya sim'yi i shkoly yak psykholoho-pedahohichna problema [Interaction of family and school as a psychological and pedagogical problem] [online] Available at: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=64&c=1446>.
8. Bibik, N.M. ed., 2017. Nova ukrayins'ka shkola: poradnyk dlya vchytelya [New Ukrainian School: Teacher's Guide]. Kyiv: TOV «Publishing House» «Pleiades».
9. Pro natsional'nu stratehiyu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.06.2013 r. № 344/2013 [About the national strategy for the development of education in Ukraine until 2021: Presidential Decree dated June 25, 2013, No. 344/2013]. [online] Available at: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013.
10. Sukhomlyn's'kyi, V. O. 1978. Bat'kiv's'ka pedahohika [Parents' Pedagogy]. Kiev: Soviet school.

В статті определена роль государства и школы в контексте современной образовательной и социальной политики и нормативно-правового обеспечения в отношении взаимодействия школы и семьи. Доказано, что реализация принципа гуманизации обучения и воспитания имеет целью взаимопроникновение семейного и общественного воспитания. Важно, когда педагоги и родители являются единомышленниками, поэтому в сложных современных условиях семье требуется систематическая и квалифицированная помощь школы. В основе педагогики партнерства - общение, взаимодействие и сотрудничество между учителем, учеником и родителями.

Ключевые слова: школа, семья, партнерство, сотрудничество школы и семьи, воспитания личности ребенка, семейное воспитание.

The article deals with the problems that arise at the present stage in the joint work of the school and family in the conditions of their social partnership; describes the reasons that affect the cooperation of the named social institutions. The content of the article is devoted to the study of the process of organizing the interaction of family, school and community in Ukraine. The role of the state and the school in the context of modern educational and social policy and normative-legal provision concerning interaction of school and family are determined. Studies of this problem are based on the history of domestic pedagogical thought about family education. The embodiment of the principle of humanization of education and upbringing is aimed at the interpenetration of family and social upbringing. The purpose of this principle is to create a single educational environment for each child. It is important, when teachers and parents are like-minded, so in complex modern conditions the family needs systematic and qualified help from the school. The basis of partnership pedagogy is communication, interaction and cooperation between teacher, student and parents. The following tasks of cooperation are important: formation of an active pedagogical position of parents; arms of parents with pedagogical knowledge and skills; active participation of parents in the upbringing of children. The school and the family have a single «educational territory». Thus, the school implements the functions of parental education and adjusts the principles of family education.

Key words: school, family, partnership, school and family cooperation, child's upbringing, family upbringing.

UDK 371.03

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-52-55

Hnatyk Katalin,
teacher

Transcarpathian hungarian institute after F.Rakotsi II, m. Beregovo

HISTORICAL ASPECTS OF HUNGARIAN AS FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The study deals with the historical background of foreign language teaching and pays special attention to the development of Hungarian as foreign language teaching especially in Transcarpathia. It gives explanations to the reasons of foreign language learning and the significance of motivation when a language is chosen to be learnt. Greek and Latin were dominant in the ancient times. Today English is learned everywhere as a foreign language. Nevertheless there are other modern languages to be taught like Hungarian. The study also emphasizes the language teaching methods used throughout centuries. They have effects on the way teaching Hungarian as a foreign language.

Keywords: foreign language, motivation, teaching methods, lingua franca.

Setting the problems. Foreign language teaching has an ancient history. It is as old as human beings. Reasons for learning a language has changed over the centuries. Being multilingual increases job opportunities in careers, gives an access to another culture and it is an ability to communicate with other nations. The knowledge of a foreign language can also contribute to the better identification. When you choose a foreign language to learn, linguistic attitude, ideologies and motivation play an important role [12]. According to Gardner and Lambert the motivation is defined by the readiness and attitudes to identify with the language speaking community and by the orientation to the process of learning a language. Choosing a language to learn it as a foreign language is also important. It has also changed a lot. It started in the ancient times with learning the Greek language. The rich Romans had employed Greek teachers to study the language. It was quite a practical way of studying. Later Latin became the dominant language. It was like an official language and there were other languages spoken for instance French or English. Latin was the language of religion, education and government

[5]. The analysis of the grammar and rhetoric of Classical Latin became the model language teaching between the 17th and 19th centuries. Emphasis was on learning grammar rules and vocabulary by rote, translations, and practice in writing sample sentences. The sentences translated or written by the students were examples of grammatical points and usually had little relationship with the real world. This method came to be known of language education, it was difficult to overcome the attitude to the Classical Latin (and to the less extent Greek) because it was the most ideal language and the way it was taught was the model for the way language should be taught. Several works related to the methods of teaching and learning Latin as a foreign language. Comenius wrote the *Grammatica Latina*, *Didactica Magna*, *Vestibulum*, *Ianua Linguarum Reserata Aurea* and *Orbis Sensualium Pictus*. These books include not just the grammar of the language but the teaching methods as well. There were numerous texts were organized by different topics, the Latin texts were translated into local languages and the illustrations of the words also appeared in them. When modern languages started to be taught as a part

of the curriculum, beginning in the 18-19th century, they were generally taught by using the same method as Latin [1]. Later the importance of Latin was gradually reducing. Other languages were taught as foreign languages like German, French and English. There was a greater demand for ability to speak modern foreign languages, and various reformers began reconsidering the nature of language and learning. Among these reformers were two Frenchmen, C. Marcel and F. Gouin, and an Englishman, T. Pendergast. Francois Gouin wrote down his experiences of learning German. He had several attempts, but he failed to learn it. Returning to France he realised that his little nephew had already managed to speak in French. According to him children had a secret of learning a foreign language. It was believed that children learned language through using language for a sequence of related actions. He emphasized presenting each item in context and using gestures to supplement verbal meaning. Later other linguists claimed that language teaching should be based on scientific knowledge about language. Henry Sweet and Paul Passy underlined the importance of developing speaking skills reducing studying grammar and avoiding translating. New method became dominant in teaching foreign languages named Direct method. Behaviorism, along with applied linguistics, which developed detailed descriptions of the differences between languages, had a great influence on language teaching. Theorists believed that languages were made up of a series of habits, and that if learners could develop all these habits, they would speak the language well. Also, they believed that a contrastive analysis of languages would be invaluable in teaching languages, because points in which the languages were similar would be easy for students, but points in which they were different would be difficult for students [1]. From these theories arose the audio-lingual method. In the 20th century language diversity improved, there were many languages to be learned. The motivation and attitude changed a lot to the need of modern languages. New technology came out such as tape recorders, tv, computer; new types of education were started like bilingual education; some methodological innovations used in language teaching like audio-lingual method. The audio-lingual method is based on using drills for the formation of good language habits. Students are given a stimulus, which they respond to. If their response is correct, it is rewarded, so the habit will be formed; if it is incorrect, it is corrected, so that it will be suppressed [5]. Nevertheless the effectiveness of language teaching did not become better. Later some theoretical varieties appeared by linguists Noam Chomsky who said that language users can form an unlimited number of sentences from limited number of phrases. Cognition in language learning processes is more important [6,7]. It led to the spreading of cognitive and affective-humanistic approaches like the silent way, desuggestopedia and etc. In 1980s new ways of teaching foreign language appeared. It was the communicative approach. Actually it was not a new method, the communicative competence required more than linguistic competence. Communication in the target language was in the centre. The object of knowledge in language teaching be organized not in terms of the notions and functions that are performed through language. The modern languages got more attention. English as a foreign language became the most popular language.

The main purposes of the study. Today English as a *lingua franca* is taught everywhere although there are other languages which are taught as foreign languages. Teaching Hungarian as a foreign language has recently appeared in Ukraine. Before the language law in 2012 it had been a minority language in Transcarpathia. As a result of some political, economical events and the war in Ukraine more and more Ukrainians have been learning the Hungarian language [2]. Hungarian is taught at secondary schools as a second foreign language and on language courses. According to data of 2018 there are 159 pupils who learn HFL at schools in the district of Beregszász [3]. There are 5 schools where 865 pupils study it from the 1-11th forms in the city of Beregszász. Pupils have 1-2 lessons a week [4]. I do not have any data from other districts and cities yet. Nevertheless the numbers might be much higher in other places. The language courses are also popular. First time the courses consisted of 60 lessons, now 120 lessons at Level A1 and A2. More than 100 teachers teach the language. According to the last data 17 032 language learners were registered on courses between 2016-2018. The settlements of the

courses were chosen by the number of the Hungarian population around 20%, or not exceed. On 7th May 2016, foreign language courses started in 13 districts of Transcarpathia in 45 settlements for 2064 learners, 140 groups, involving 71 instructors. Those students who completed at least 60 percent of the requirements of three written examinations, and successfully written and oral exams obtained (Ukrainian-Hungarian) certificate issued by the college. The second turn of Hungarian courses was more successful with 3549 learners in Transcarpathia and 56 learners applied for the course from across the Carpathians. The training included 78 hours in 226 groups, involving 117 teachers. At the end of the course 2287 people passed the final exam and received a certificate in 2017. Later 4169 applied for the course again between 1st July-16th December in 2017. In December 2017 it was published 5th times a Hungarian language course and 3997 language learners were registered in 11 districts in 41 settlements. Among the learners 2611 were in beginner groups, 1386 were in elementary and pre-intermediate groups. There was a so-called intensive 100-hour preparatory course level B1 in which those students were involved, who started the sessions from February, but wanted to gain a higher level of proficiency. 1305 people took advantage of this opportunity (Nagyszőlős (Vynohradiv) districts 406, Munkács (Mukachevo) districts 326, Ungvár(Uzghorod) districts 315, Beregszász (Beregovo) district 258 people) [11]. From 2016 it is possible to take an official language exam from HFL by the European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages (ECL Centre) in Transcarpathia as well. According to the last language exam result 3 people have taken successful language exams, 2 at level B2 and 1 at level C1. It is a great opportunity to rise the Hungarian language up again not just to teach this language in Transcarpathia. It is challenging for both language teachers and language learners because they are not aware of the special methods of Hungarian language teaching or the use of language learning strategies related to Hungarian as a foreign language. We also have to take into consideration the historical background of Hungarian as foreign language teaching to understand the language teaching methods better.

Retrospective analysis of the study. To make an overview on the historical aspects of Hungarian it has to be defined as a foreign language. There are a variety of approaches to define a language in the field of linguistic typology. According to Jenő Bárdos the native language is always the central part of language learning. The foreign languages are provided by the primary experience. There are basically two approaches to bear in mind, in any language, including Hungarian language, it can be taught as a native and non-native language as well. The second interpretation of non-native language already has a more complex picture. The most popular classifications of the Hungarian language belong to György Szépe and Zoltán Éder. According to György Szépe there are eight categories but only one refer to the Hungarian as a foreign language. "The Hungarian language as a tool in nature. - This type of foreign language learners learn it for a purpose: it can be "academic" (scientific or academic), but it can be cultural, economic or under any personal motivation [10:145]. In other cases we can talk about environmental languages or second languages. According to Zoltan Éder Hungarian as a foreign language learning in the strict sense, happens in source language environment [8]. But he avoids the terminology of second language, saying it can cause ambiguities. The term was taken from the Anglo-Saxon literature, the high colonists' language became more relevant, which was a second language for people living in the area. Bela Gyay also dealt with the interpretation of the Hungarian language as a foreign language in his study. According to him, the mother tongue has been learned for a lifetime, while the foreign language has just learned in a particular life stage [13]. He claims that Foreign language education exists in a source language environment. The second language teaching happens in the target language environment, which is closely linked to the acculturational process. In this case foreign students have vocational intentions in Hungary. Teaching Hungarian in geographical area of Hungarian diaspora means it is an environmental language. Bilingual schools are good examples of it. We can also talk about a category when the language was the ancestors' language, but today this is not the primary means of communication. According to him, the name of

Hungarian as a foreign language in the modern sense existed only from the middle of the 20th century although it requires the same general pedagogical, didactic, psychological and other characteristics as teaching other languages, and these are supplemented only for the Hungarian language peculiarities. Having classified the Hungarian language as a native language, second language, foreign language and environmental language, the historical background of it should be discussed in the second part of the study.

Learning Hungarian as a foreign language is not a new phenomenon in Hungary. Its roots go back to the 14-15th century. Many nations lived in the territory of Hungary like Turkish, Germans, Slavic nations till the 19th century. The official language was the Latin. The first text memorial for Hungarian foreign language learners was written between 1418-1422. It was a kind of glossary in German and Hungarian. The Hungarian supplements were released to Latin grammar in 1500. The first Hungarian grammar appeared in technical terms, the read-word outline practices were carried out by means of the Our Father and the Hail Mary. Nevertheless the first significant work was written by Janos Sylvester *Grammatica Hynarolatina* containing grammar parts of Hungarian. The first fully Hungarian-language description was written by Mátyás Dévai Bíró titled *Orthographia Vngarica*. He developed a system of spelling and set of rules, he also dealt with the Hungarian phonology and morphology characteristics. Albert Szenci Molnár published *Novae Grammaticae Ungaricae succinta Methodo comprehensae, et perspicuis exemplis illustratae. Libri duo* in 1616. The book organized the Hungarian rules in a system and the Hungarian syntax also appeared in it as well. Other followers like Pál Pereszlényi wrote the *Grammatica Lingvae Vngarica a practical language learning book* in Hungarian language for students in 1682, and it was always modified in a given language media that anyone could use it freely. In the 18th century, Mátyás Bél wrote a book for the Hungarian language learners in Bratislava, who were mainly German-speaking people. András Vályi was responsible for the beginner and intermediate-level teaching of the Hungarian language at the Hungarian Department of the University of Pest. His book went beyond grammar books and more methodical, which was useful for both students and teachers. He paid special attention to the pronunciation like teaching the specific sounds such as *ö, ü*. etc. [16]. In the 19th century several books were published by Mihály Táncsics books for Hungarian language learners. He emphasized the importance of the verbs, which has already been mentioned by Gouin an another linguist and methodist [1]. He underlined the importance of the practice of example sentences. Year 1806 is not only the appearance of IL Ratio Educationis, but it also played an important role in teaching Hungarian as a foreign language. József Marton (1771-1840) began his work as a language master the language work at the Vienna University in this year. His significant works were *Praktische Ungarische Sprachlehre* (1809), *Ungarische für Deutsche Grammatik* (1816). He did not support the excessive grammar, but spoken language. Until the 20th century Hungarian as a foreign language teaching was so dominant in Hungary. [16]. Several textbooks were published especially for the German, Slovak, Romanian, Serbian, Croatian language learners. The direct method was applied [1] as decisive role in teaching. There were also those who wished to learn the Hungarian language in Italy, Sweden and France. Ferenc Császár, Imre Donáth And Sándor Körösi enriched the language teaching with Italian-Hungarian language books. In parallel with the Finno-Ugric linguistics development Hungarian as a foreign language teaching had been started in Sweden [1]. During the government of József Eötvös the teacher training in education was getting more and more important. From 1862 the teachers had to take different exams to be a qualified teacher. The teachers were expected to know the Hungarian language, although they were not prepared how to teach Hungarian. In language teacher training the turning point only came in Hungary in the second half of 20th century. In the lack of qualified language teachers masters of humanities taught the Hungarian language [17]. The first Hungarian language professor was Oskar Blomstedt at the University Helsinki. He was followed by a certain Karl Bernhard Wilkung who announced Hungarian course in 1900, later Janos Lotz promoted the language training. The fundamental parts of the Hungarian language

education was created by Ignác Konc in France. In 1916, the Hungarian department was founded by Róbert Gragger at the University of Berlin. Before the decline of the monarchy a great number of language education policy actions had been taken. One of the most important of these laws: the Hungarian language teaching became compulsory at non-Hungarian-language schools. So the ethnic schools taught Hungarian and their native language as well. This law later negatively affected the Hungarian national minorities, because after the Trianon referring to this law they had to start learning the state language. After the secession the minister Kuno Klebelsberg has done much to Hungarian culture and language spread. Foreign policy had a strong cultural nature of these regions. Later János Hankiss the professor of Debrecen university continued this policy. They organized the Debrecen Summer University where students could learn Hungarian as a foreign language in 1927. The community studied, sociology, history, the fate of Hungarians issues, as well as modern foreign languages who were interested only in Hungarian. Firstly Hungarian Students were waited for the two-week course, but later foreign-speaking students also appeared at the Summer University. The Hungarian language was learned in 12 hours. Students received certificate of the completion of the course. The 1. 'Certificat d'assiduité' proved ones visit to the course; 2. 'Certificat d'études hongroises', attesting to proficiency in the knowledge about Hungary. At the same time Hungarian as a foreign language education was in Budapest too. According to the curriculum of the Royal Hungarian Peter Pázmány University of Budapest in 1941, 1942 and 1943, Denes Szabo also announced a Hungarian language training for beginners and advanced, 2-2 hours per week. After World War II, they created the Preparatory University Scholarship for Foreign Students – later it was renamed as the International Preparatory Institute (NEI) in 1957. Students arrived from the neighboring socialist countries in the world, "developing countries" such as. Vietnam, Cuba and several African countries. Developing methods of education began in 1964. The teachers themselves set up the curriculum. They classified students into four groups from beginners up to the native level. Later sessions have been conducted in 11 groups, 7 in translation, 8 phonetics. The first summer university textbook Endre Fülei-Szántó, and József Mihályi wrote in 1966. The First Summer School kept two weeks, since 1968 has been 4 weeks. The Hungarian as foreign language training centers have been established not just in Hungary, but in Hamburg, Rome, Paris, Uzhgorod as well. The former Soviet Union (Leningrad and Moscow) and Ukraine (Kiev, Uzhgorod) universities also established the department. Among the hungarologists we could find prominent linguists such as Klara Majtinszkaja the author of Vengerskij Jazik a three-volume Hungarian grammar book, or Petro Lizanec, the organizer of the Uzhgorod Hungarian Department and Hungarology Center. The editor of the Carpathian language atlas in 1992. These institutions were supported by the Hungarian Lector Center since 1983. In 1987 a periodical collection entitled *The Education of Hungarian Studies* was launched for the first writings of local and foreign instructors. Numerous lectures on topics of the Hungarian language were appeared and performed on educational and linguistic conferences, congresses, Congresses of Modern Languages and conferences in the mother tongue [16]. In coursebooks the communicative approach started to be used like in *MagyarOk*, but the grammar-translation-methods also remained in some books. Today, the Balassi Institute has regarded as a centre, which deals with Hungarian as a foreign language. It has a variety of education-aid such as *Kiliki a földön, Balasss-füzetek* etc. [14]. The Balassi Institute for Hungarian Studies in collaboration with the University of Pécs, Department of Foreign Languages and the Secretariat, is also trying to provide opportunities for foreign language learning by means of certain organizational frameworks expansion.

Conclusions and implications. As we can see the history of Hungarian as a foreign language teaching has an old history although it has recently appeared in Ukraine. Having overviewed the history of modern language teaching we can conclude that there are similarities the development of the language teaching methods between Latin as a lingua franca and Hungarian as a foreign language like grammar –translation method, or between the modern languages and Hungarian such as communicative approach. To improve the effectiveness of Hungarian

language teaching the historical aspects are so important. It can be useful for language teachers to read about early methods and use them in

practice. This study may also contribute to the successful foreign language teaching.

*Стаття виконана за сприяння програми Колегіум Талентум, 2018 р., Угорщина.

This work was supported by the Collegium Talentum 2018 Programme of Hungary.

References

1. Bárdos J. Élő nyelvtanítástörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005 pp.65 – 66
2. Beregszászi A. A magyar mint idegen nyelv oktatása Kárpátalján – Elméleti kérdések és gyakorlati problémák. In: *THL2- A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata. Journal of Teaching Hungarian as a 2nd Language and Hungarian Culture* 2016. pp.65-69
3. Beregszászi Járási Közigazgatási Hivatal Oktatásügyi Főosztályának Adatbázisa 2017 – 2018
4. Beregszászi Városi Tanács Oktatásügyi Főosztályának Adatbázisa 2017 – 2018
5. Celce-Murcia M. Language teaching methods from the ancient Greeks to Gattegno. In: *MEXTESOL Journal, Volume 37, Number 2, 2013*
6. Chomsky N. Syntactic Structures. The Hague: Mouton 1965
7. Chomsky N. Language and Mind. New York: Hartcourt Brace Jovanovich 1968
8. Éder Z. A magyar mint idegen nyelv diszciplináris helye. In: Giay Béla szerk. *A magyar mint idegen nyelv fogalma*. Hungarológiai Ismerettár 6. 1991. pp.185-212
9. Gardner, R. C. Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation. London: Edward Arnold. 1985
10. Szépe Gy. A «magyar mint idegen nyelv» néhány diszciplináris kérdése. In: Giay Béla szerk. *A magyar mint idegen nyelv fogalma*. Hungarológiai Ismerettár 6. 1991. pp.145 – 184
11. Felnőttképzési Központ Adatbázisa 2016 – 2018
12. Gardner R.C. - Lambert. Attitudes and motivation in second-language learning.: Newbury House Publishers, Massachusetts 1972 p. 132
13. Giay Béla: A magyar mint idegen nyelv fogalma. In: Giay B. – Nádor O. *Magyar mint idegen nyelv / hungarológia*. Tankönyv és szöveggyűjtemény, Budapest, 1998., p.18.
14. Jónás Frigyes 2003.A magyar mint idegen nyelv oktatásának nyelvstratégiai kérdéseiről. *A magyar mint idegen nyelv és a hungarológia oktatása az Európai Unió csatlakozás jegyében*. Balassi Füzetek. Balassi Bálint Intézet, Budapest, pp. 35 – 53.
15. Larsen-Freeman D. Techniques and principles in language teaching. Second edition Oxford University Press 2000 pp.35 – 73
16. Nádor O. A magyar mint idegen nyelv/hungarológia oktatásának története. In: Giay B.-Nádor O. *Magyar mint idegen nyelv/Hungarológia*. Tankönyv és szöveggyűjtemény. Budapest, 1998 pp. 38 – 99.
17. Nádor O. A magyar mint idegen nyelv tanárok a tanárképzés hullámvasútján In: *THL2– A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata. Journal of Teaching Hungarian as a 2nd Language and Hungarian Culture*, 2017 pp. 46 – 56.

Дослідження займається історією викладання іноземної мови і приділяє особливу увагу розвитку викладання угорської мови як іноземної, особливо в Закарпатті, і дає пояснення причин, чому важливо вивчати іноземні мови та значення мотивації при виборі мови. Грецька і латинська мова були домінуючими в древніх часах. В історичному розвитку латинської мови мовознавці виділяють декілька етапів розвитку. Латинська була розмовна мова, літературна, мова а пізніше стала у країнах Європи мовою католицької церкви та школи. Сьогодні англійська мова займає це місце. Проте є інші мови, які викладаються, наприклад, угорська. Стаття також акцентує увагу на методах викладання мов, які використовуються протягом століть. Вони мають вплив на спосіб викладання угорської мови як іноземної. При викладанні угорської мови як іноземної питання виникає таке питання «що ми називаємо іноземною мовою, рідною мовою, другою мовою». Коли ми бачимо, який це тип мови, то розуміємо, як треба її вивчати але завжди сперасмося на рідну мову. Бардош Єнев говорить, що наша перша мова це рідна мова, а інші, які ми вивчаємо - для нашого розвитку. У роботах Дьєрдь Сене та Золтан Едер можна прочитати про поділ мов. В Україні угорська мова тепер визначається не тільки як друга іноземна мова. Угорська мова у школах почала викладатися за методикою іноземної мови. А в Угорщині це не є новою методикою, бо має для цього історичне підґрунтя. Таке вивчення почалося у 14-15 столітті. Спочатку були підготовлені підручники з граматики латинською мовою та угорською мовою, написані Янош Сілвер та Деваї Біров Матяш. Пізніше були видані робочі зошити для іноземців, наприклад, німців або словаків. У 20 столітті угорська мова вважалась головною. Угорську мову почали вивчати в Італії, Швеції, Франції. Міста Дебрецен і Будапешт стали осередком вивчення угорської мови як іноземної. У часи Радянського Союзу в Петербурзі, Москві, Києві та Ужгороді відкрилися спеціалізовані центри вивчення угорської мови. На даний час в Угорщині в інститутах іде навчання угорської мови як іноземної.

Ключові слова: іноземна мова, мотивація, методи викладання.

UDK 373.6(075)

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-55-59

Lizák Pavol,

prof. Ing., PhD, Ružomberok, Slovenská Republika

PERSPECTIVES OF TEXTILE EDUCATION IN EDUCATIONAL SYSTEM IN SLOVAK REPUBLIC

Slovakia is currently facing, but also other Member States of the EU, the problem of unemployment, which adversely affects the public finances, as well as the standard of living of the population. One of the reasons why job seekers have a problem on the labour market is a mismatch between their obtained knowledge and skills and the requirements of employers. This condition is mostly related to low flexibility in the educational system, in which the absence of current, objective and comprehensive description of the labour market requirements which would be usable for forming a suitable educational programs. It shows necessity to carry out an analysis of the monitoring of labour market requirements and to propose such solutions that will allow an effective transfer of employers requirements to skilled workers into the education system.

Key words: vocational training, labor market, Slovakia, textile education.

Vyhlasenie o probléme. One reason for the low interest in the textile study is that textile manufacturers in the EU faced to low-priced

textile products imported from China. Traditional textile countries are losing most of their textile factories, for example in Slovak Republic big

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ»**

Збірник наукових праць

№ 2 (8) ' 2018

Заснований у 2015 р. Виходить двічі на рік.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ №21347-11147Р від 24.03.2015 р.

Технічний секретар Козел А. І.

Підписано до друку 27.11.2018 р. Формат 60*84/8.
Умовн. друк. арк. 29,82. Зам. № 58. Тираж 300 примірників

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26,
м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 3-13-43, 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів та
розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.